

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{ro}. 49.

30. Kwietnia 1821.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Oboicy Sycylii.

Podług ostatnich wiadomości z Sycylii, panował od kilku dni zupełny nieład w Messynie. Dowodzący tamże Jenerał Rosarol był Członek *Alta Vendita*, podczas gdy wszędzie się zbiegostwo w wojsku Neapolitańskim. Wzwał do siebie wszystkich Węglarzy. Wojsko będące pod jego dowództwem wyszło z karności i to nieszczęsne miasto wystawione było na różne bezprawia. Obywatele niemiali żadnego udziału do tego powstania. Spiskowi popsuwszy posąg Króla, włożyli nań czerwoną czapkę. Największe poruszenia zaczęły się w Messynie na d. 24. gdy dowiedziano się o haniebnem ukonńczeniu rewolucyi Neapolitańskiej. Lud w Kalabryi zabił kilku agentów wysłanych przez Jenerała Rosarol dla zapewnienia tej Prowincyi o jego pomocy i poruszenia iey do powstania. Podług doniesienia nadeszłego sztafety z Florencyi z d. 9. Kwietnia, wyprawiony goniec na d. 5. przez Margrabiego Circello przywiózł Królowi Jmci wiadomość, że w Messynie porządek został przywrócony. Jenerał Rosarol, godny towarzysz Jenerała Pepe udał się tą samą drogą co i tanten; wsiadł on na okręt i opuścił żołnierzy, którzy przestali do Neapolu oświadczenie swoiocy podległości. Lud Messyński nie miał żadnego udziału do tego wojskowego powstania, a ta niemocność zniewolenia obywateli do wspólnego działania, uznana przez wojskowych, przyczyniła się wiele do upadku planu piskowych.

Portugaliia Brazylia i Algarbiia.

Z *Lizbony* d. 21. *Marca*. — Stany zawyrokowały zupełne zniesienie pnszczyzny ciągłej i pieszey za stosownem wynagrodzeniem uszkodzonych dóbr posiadaczów. Przeciwnie zaś donataryusze korony nie będą wynagrodzonymi. — Deputacyia wyspy Madery będzie prosić intro Stanów o pozwolenie do powrotu.

Hiszpaniia.

Dostrzegacz Austriacki z d. 13. b. m. zawiera: Wiadomość o powstaniu w Piemontcie nadeszła do Madrytu nad. 22. z. m. ogłoszona została natychmiast w dzienniku *Universal* łokciowemi głoskami pod napisem: Niech żyje bohaterski Lud Piemontski! Niech żyją wszyscy wolni ludzie na całym okręgu ziemi! Doniesiono oraz, że mocna kolumna Piemontska wyruszyła ku Medyiolanowi, aby uderzyć na tylną straż Austriacką. (*sic!*)

Z *Madrytu* d. 12. *Marca*. — Okręt wojenny przybył z brzegów Afryki przyniósł wiadomość, że Algier zajęty jest uzbrojeniem 13 okrętów wojennych przeciwko Hiszpanii. Co tem łatwiej nastąpić może, gdy flotta nasza jest w smutnym stanie. Wczoray było tajne posiedzenie Stanów, na którem rozważano środki wojskowe okazujące się w południowej Francyi, ponieważ zdają się zagrażać spokojności naszych granic. Minister woyny wezwany był dla dania objaśnienia względem teraźniejszego stanu woyska; z złożonego przez niego wykazu okazało się, że czynne wojsko Hiszpańskie nie liczy teraz więcey iak 35,000 ludzi. Ponieważ donoszą ciągle o wzmacnianiu załóg w Bajonnie, Perpignan i innych punktach wojskowych, uchwalono zatem, aby 10,000 ludzi wybranych wyruszyło pod góry Pyreneyskie. Wczoray przybył tu Konsul Hiszpański w Nira z wiadomością o rewolucyi Piemontskiej.

Hiszpaniia liczy teraz 48 Prowincyi mających 11,474,766 mieszkańców; Prowincyi te podzielone są na 12 obwodów sądowych, iako to: S. Jakóba w Galicyi, Walladoiidy, Wiktoryi, Madrytu, Sarragossy, Barcellony, Walencyi, Murcyi, Grenady, Sevilli, Caceres i wysp Balearskich.

Władza wojskowa dzieli się na 8 dywizy, mianowicie: 1. Dywizyi; wojsko odwodowe, główne miejsce Madryt; 2. Druga

dywizyia, prawe skrzydło, główne miejsce Barcellona; 3. Dywizyia, środek; główne miejsce Sarra gossa; 4. Dywizyia, lewe skrzydło, główne miejsce Wittoryia i Pampelona; 5. Dywizyia, woysko nadbrzeżne, główne miejsce Korunna; 6. Dywizyia, woysko nadbrzeżne, główne miejsce Sevilla; 7. Dywizyia, woysko brzegów Lewantu, główne miejsce Grenada; 8. Dywizyia, woysko granic Portugal-skich, główne miejsce Badajoz.

Z Madrytu d. 28. Marca. — Sądząc podług wiadomości nadchodzących od d. 14. ze wszystkich Prowincy, głos publiczny za systematem konstytucyynym nabiera coraz bardziej większej trwałości. — Panująca jedność pomiędzy nowymi Ministrami i zaufanie Króla Jmci ku nim, mają nietylko wpływ na spokojność stolicy ale i całego kraiu. — Młody Xiążę Alba powróciwszy z podróży swojej do Włoch zaciągnął się do milicyi narodowej Madryckiej iako ochotnik. — Damy Madryckie najmocniej zniechęcone uchwałą Stanów, zabraniającą im przystępu na posiedzenia, postanowiły utworzyć pomiędzy sobą towarzystwo patriotyczne; zamiarem tegoż ma być okazanie wysokiemu Zgromadzeniu, że ich światło i ich miłość Oyczyzny może mieć iakąś wartość w sprawach publicznych. Już jest w obiegu lista do utworzenia tego towarzystwa, któremu przewodniczyć będzie Hrabina Cabarus. — Na całą listę cywilną zezwolono 150 miliiionów realów, do tego dla Króla rocznie na 41,797,727 realów. — Prawie do wszystkich zawierzytelniomych Posłów na Dworze tutejszym nadeszły dzisiaj gońce, Minister Spraw Wewnętrznych odebrał dwóch; z tąd wnoszą o wypadkach wielkiej wagi.

Wielka Brytania i Irlandyia.

Rozprawy w wydziale Izby Niżej względem uwolnienia Katolików trwały ieszcze na d. 27. Marca; P. Peel przełożył różne warunki przez siebie zapowiedziane, lecz wszystkie iako też inny przełożony przez P. Goulbourn, mocą którego wyłączeni być powinni Katolicy od urzędu Gubernatora, zostały odrzucone. Warunek P. Peel, aby żaden Katolik niemógł być obrany Lordem Kanclerzem Irlandyi został iednomyślnie przyjęty. Drugi bil P. Plunkett względem urządzenia związków i stosunków Duchowienstwa Katolickiego ze Stolicą Świętą będzie zapewne powodem do wielkich rozpraw. Bil ten był już przyjaciółom uwolnienia (Katolikóm i Protestantóm) powodem do żądania wielu odwołań, ponieważ ogranicza bardzo związki

Duchowienstwa katolickiego z głową Kościoła, wskazuje wiele nowych przysiąg i środków ostrożności, którym się wielu sprzeciwia. Lord Castlereagh oświadczył już, iż gdyby się ten bil nieutrzymał, byłoby iego obowiązkiem głosować przeciwko uwolnieniu Katolików, ponieważ byłoby niesusownie zezwalać we wszystkim Katolikóm a nieuważać na nieiakie skrupuły Protestantów. Bydź więc może, że całe uwolnienie rozbiie się o ten bil drugi.

W Izbie Niższej Lord Ellenborough uczynił na d. 27. wniosek, aby Króla Jmci w nappokorniejszym adresie prosić, by Rządóm Austriackiemu, Neapolitańskiemu i Sardyńskiemu przełożył swoje pośrednictwo do dobrowolnego utożenia się, któreby się zgadzało ze sławą i właściwymi prawami wszystkich stron, tylko Lord Aberden mówił przeciwko wnioskowi, który iednomyślny został odrzucony.

Na posiedzeniu Izby Niższej z d. 29. Marca, członek Izby niezmordowany w czynieniu wniosków (*indefatigable maker of motions*) iako go nazywa Kuryier, uczynił wniosek, aby złożone były pewne papiery tyżące się wydatków zrzadzonych przez uwięzienie Buonpartego na wyspie S. Heleny. Wniosek ten został przyjęty. Sir Robert Wilson korzystał z tey sposobności dla oświadczenia się uroczyście przeciwko uwięzieniu Neapolitana; co tylko śmiech wzbudziło. Późem Sir Robert miał długą mowę na pochwałę Neapolitana i wyraził nadzieję, że, jeżeliby Francyia odzyskała kiedy swoję wolność (którą zapewnie od czasu oddalenia Buonpartego tego wyrażnego przyjaciela wolności, utraciła,) nie ściępi, aby bohater, wybrany przez nią na Panującego usychał na dzieckiej skale.

Neapolitanie i Hiszpanie chcieli mniemane zwycięztwa Jeherała Pepe obchodzić wielką ucztą w oberzy pod koroną i kotwicą. D. 24. Marca odłożono uroczystość tę okólnikiem, wyrażającym: »Dotychczasowy bohater Abruzenski jest to słaba głowa, jeżeli niezdrayca!«

Francyia.

Monitor z d. 4. h. m. zawiera następujące Królewskie rozporządzenie: »Ludwik i t. d. Stosownie do zdania sprawy Naszego Ministra Sekretarza Stanu, Prezesa rady Królewskiej publicznego oświecenia (P. Corbiere); — uważając, że wielu ucznióm z szkoły prawa, mieli udział do rozruchów zasłych w tem mieście w różnych czasach, i że podczas ostatnich zaburzeń wielka liczba ucznióm połączyła

się z kupą, która zatknęła znaki rewolucyi; — mocą Art. 38. ustawy z d. 22. Ventose roku XII. dotyczącej się szkoły prawa, — rozkażemy, co następuje: Art. 1.) Szkoła prawa w Grenoble zostanie zniesiona. 2.) Uczniowie tej szkoły obowiązani są aż do d. 1. Listopada wystarać się o szczególne pozwolenie Prezydenta rady Królewskiej publicznego oświecenia, aby kończyć mogli nauki swoje w innej szkole prawa. 3.) Nasz Minister Sekretarz Stanu Prezydent Królewskiej rady publicznego oświecenia podajź Nam ma przed przyżłym d. 1. Listopada przełożenie do utworzenia nowej szkoły prawa w Grenoble. 4.) Nasz Minister Sekretarz Stanu, Prezydent rady Królewskiej publicznego oświecenia upoważniony jest do spełnienia niniejszego rozporządzenia. Dań w Paryżu d. 2. Kwietnia roku zbawienia 1821, panowania Naszego w dwudziestym siódmym.

(Podpis.)

Ludwik.

W tym samym dniu (20. Marca), w którym Rewolucyoniści Lyonscy i Grenoblejscy chcieli zrzucić powstanie przybito w Lille na rogach ulic następujące pisane kartki:

- »Niech żyje sławna trzechkolorowa kokarda!«
- »Niech żyje Konstytucya Stanów (Cortes)«
- »Niech żyją Neapolitanie!«
- »Niech żyje wielki Naród Hiszpański!«

Uwagi godna, że już na d. 21. wiele osób, które pewnie nie otrzymały doniesienia telegraficznego, opowiadały w Lille, że na d. 20. zaszły rozruchy w Lyonie i Grenoble.

Officerowie i żołnierze Francuzkiej gwardyi Szwajcarów będący za pozwoleniem w swojej oyczyźnie, otrzymali rozkaz powrócenia do Francyi.

Marszałek Wiktor, któremu Król porucił wyższe dowództwo 6., 7. i 9. dywizyi wojskowych wyjechał na d. 2. Kwietnia z Paryża do Lyonu. Pułk Szwajcarów Freuler, który miał rozkaz udania się z Dijonu do Lyonu, otrzymał na 30. Marca przeciwny rozkaz, a 21. pułk liniowy wyruszył zamiast do Grenoble do Valence.

Podczas, gdy zaszły luntownieze rozruchy w Lyonie i w Grenoble kuszono się jeszcze mocniej o zrzucenie takowych w innych miastach południowych prowincyi Fran-

cyi, lecz usiłowania te skończyły się z chańbą ich sprawców. W Toulouzie zatknęta została trzechkolorowa chorągiew na moście S. Cypryiana. W Romans niektóre osoby przy zatknięciu trzechkolorowej chorągwi odważyły się spiewać marsz Marsylczyków. W Walencie poprzybiiano wiele odezów buntowniczych, i dał się slyszuć odgłos: »Niech żyje Cesarz!« W Nismes kilkuset próżniaków udało się do wieży *Tour Magne*, gdzie zatknęli sztandar rewolucyyny; atoli pluton Szwajcarów, który w razie oporu pogroził im ogniem, był dostatecznym do rozpedzenia spiskowych, przyczem zostawili trzykolorową chorągiew. Zład okazuje się, że kolory te tak mocno chwalone przez Liberalistów, Deputowanych służy wszędzie za hasło rewolucyi. Tak w Nismes, iak w Grenoble obrano do rewolucyi d. 20. Marca. W Delfinacie rozgłoszono, że Hieronim Buonaparte oczekuje w Chambery rezultatu powstania.

Wiele gazet Paryzkich twierdzi z pewnością, że po zmarłym Xięciu Otranto (Fouché) znaleziono bardzo ważne papiery, które w wielu przedmiotach udzielaia objaśnień i stosownie do jego ostatniej woli oddane zostały wysokim osobom, których może się nablizey dotyczeć.

Gazeta Codzienna z d. 3. b. m. proponawiająca te twierdzenia, dodaje: »Zdaie się bydz rzeczą pewną, że godzina do wielkich odkryć wybiła; dzisaij nie jest już więcej lekkomyślną wieścią, że papiery tayney policyi byłtego Ministra Policyi Fouché podług jego ostatniej woli znajduia się w rękach Rządu. Okoliczności, nadaiaące ważność tej wiadomości poczynaią się rozwiać, i wielka tajemnica knowanych listów porozumień i związków wywdzie na iaw niebawnie. Jak wielu otworzy wtedy oczy, które pierwey uporczywie zamykali, i iak wielu, graiających rolę pysznych i dumnych, stanie się skromnymi i pokornymi! Prawda jest córką czasu; oyciec iey wszystko odkrywa!«

W zatoce pod Antibes miała się pokazać eskadra Angielska.

S z w a y c a r y i a.

Z nad rzeki Aard. 27. Marca.— Rząd Kantonu Zurich tworzący Dyrekcyjne Gubernium jest bardzo zajęty przedsięwzięciem środków, których wymagaia okoliczności. Porozumiano się z Rządami Kantonów Berny i Lucerny, z Kantonów Tessin, Wallis, Waadt, Genf

nadeszły doniesienia wykazujące obawę tych, którzy w owych Kantonach są na czele Rządu; owe doniesienia i inne odebrane wiadomości miały być skutkiem uprzedniego wezwania Rządów wszystkich Kantonów, których zamiarem jest wezwać, aby na przypadek potrzeby miały na pogotowiu swoje kontyngensa do obsadzenia południowych granic Szwajcaryi — środek, który w istocie pociągnie za sobą wydatki, lecz zdaje się być nieuchronnym. Podług nadeszłych doniesień zdają się najbardziej obawiać w Kantonie Tessin, chociaż teraz nie masz jeszcze niebezpieczeństwa. Donoszą, iż właśnie jest zamiarem obsadzenia prześcicia góry Simplonu, a być może i wielkiego Bernarda. Landamman Maggi z Tessin spodziewany był w Zurich.

N i e m c y.

Z Drezna d. 23. Marca. — Poseł i Szambellan W. Xięcia Toskańskiego Margrabia Lisici miał dzisiaj u Króla posłuchanie, w którym prosił o rękę Jey Królewicowskiej Mości Xiężniczki Maryi, drugiej córki Jego Królewicowskiej Mości Xięcia Maxymilliana, dla Jego Cesarzewicowskiej Mości Arcy-Xięcia, W. Xięcia Toskańskiego.

R o s s y i a.

Kuryier Litewski z d. 23. Marca (v. s.) 1821 zawiera co następuje: »W Ukazach J. C. M. do Rządzącego Senatu wyrażono:

Dnia 10. Lutego. — Chcąc okazać nowe zachęcenie dla przemysłu wiernych poddanych Naszych, ku pomnożeniu wyrobku rękodzieł w fabrykach bawełnianych i jedwabnych, również dla zachęcenia do rozmnożenia winnic w południowych Guberniach Państwa, tudzież wyrabiania z winogron i innych owoców różnego rodzaju napoiów, Uznaliśmy za dobro, zrobić niejakie podwyższenie pobieranych podług taryfy od zagranicznych tego rodzaju produktów wewnętrznych, albo konsumacyjnych poszlin. Łącząc do tego umiarkowane podwyższenie poszliny wewnętrznej od kawy i cukru, Rozkazujemy od pomienionych wyżej towarów zagranicznych pobierać na tamożniach wewnętrznych czyli konsumacyjne poszliny, podług potwierdzonego przez Nas spisu, tu przyłączonego. —

Tęże daty. — Dla zachęcenia handlu na iarmarkach Warszawskich Ukazem z dnia 3go Października 1819. roku rozkazano od wszy-

ch zagranicznych towarów, przewożonych z ich iarmarków w granice Państwa, w przeciągu trzech lat od 1go Stycznia 1820. roku, robić odstępne z ustanowionej w taryfie poszliny, przy iey opłacie w Warszawie na głównej Rossyjskiej tamożni, po dziesięć kopiejek od rubla poszlinnego. Teraz, podwyższywszy Ukazem Naszym dzisiejszego dnia wydanym, wewnętrzną poszlinę od niektórych towarów, przywożonych w granice Państwa z iarmarków wyżej pomienionych, przy opłacie w Warszawie poszlin, odstępować zamiast dziesięciu po dwadzieścia procentów od rubla poszlinnego.«

Multany i Wołoszczyzna.

Z nad granic Multan d. 22. Kwietnia. — Podług wiadomości nadeszłych z Jass pod d. 20. b. m. Ypsylanty znajdują się w Bukaresćcie i pomimo zakazu N. Cesarza Wszech Rossyi uzbraja się ku wspieraniu daley swojego przesiewzicia. — Do Jass przybywa ciągle już uzbroieni Grecy, a część onych zabierała się właśnie do pochodu na Wołoszczyznę. — Po wyjściu żołnierzy Greckich, których Ypsylanty zostawił był w Jassach, puszczo Turków na wolność, których on był uwięził. Niektórzy z nich, popoznawali swoje rzeczy, w czasie uwięzienia swojego przez Arnautów zabranych; żądali onych powrócenia, ale im to Arnautci odmówili. Pewien Turek dobył na ulicy pałasza na kupca Greckiego, co dało powód do wielkiego w d. 18. b. m. zbiegowiska, i uzbrojenia się w jedney chwili świeżo przybyłych Greków. Żądali oni wydania Turków, lecz Bojarowie oparli się temu i szeregowych Turreckich zamknęli w klasztorze Galatha leżącym pod Jassami. Za spokojność Turków znakomitszych zaręczyli mieszkańcom, iakoż spokojność tymczasowie przywrócona została. Z tem wszystkiem dopokąd Turcy nie powrócą do swojego kraju, obawa trwać będzie, aby ich wściekłość znowu nie wybuchnęła. — W. Sułtan mianował Baszę Ibraiłow a Seraskirem (naczelnym Wodzem) wszystkich wojsk Turreckich znajdujących się w Bulgaryi, Serwii i w ogólności w twierdzach Naddunajskich, oraz zalecił mu użyć stosownych środków wojskowych przeciwko buntownikom, gdyby dobrowolnie ustąpić nie chcieli. O wypadkach Konstantynopolitańskich nie mamy żadnych dokładniejszych wiadomości.